

CERUTOVA ULICA 6, 1000 LJUBLJANA,

TEL.: 01 / 5492 614 E-mail: vrtec.pedenjped@guest.arnes.si

Zavod: Vrtec Pedenjped

Cerutova ul. 6

1000 Ljubljana

Dipl. vzgojitelj: Pavel Urbanc

Vzgojiteljica: Neža Škerjanec

Datum izvedbe: oktober 2022 – marec 2023

Primer dobre prakse:

Akreditacija Erasmus:

Art as Therapy: Self – Expression and Special Needs in Art Education

Izhodišče za izvedbo dejavnosti v oddelku:

Po zaključku izobraževanja sva se odločila, da bova pridobljena znanja uporabila in izvedla v oddelku predšolskih otrok, s katerimi »živiva« in delava že 3 leta od njihovega vstopa v vrtec pri enem letu starosti.

Najin prvotni cilj je bilo otrokom omogočiti spoznati in pridobiti nove izkušnje in znanja, s katerimi lahko otrok bolje razvija svoje potenciale in svoj vsesplošni razvoj.

Izvajanje dejavnosti v najinem oddelku je bilo bistveno lažje zaradi dejstva, ker se vsi deležniki, otroci in strokovni tim, že dolgo poznamo in si predvsem zaupamo. Prav medsebojno zaupanje, sprejemanje drug drugega in ustvarjanje varnega, ljubečega okolja pa so dejavniki, ki omogočajo uspešno izvedbo dejavnosti ter ustvarjalen in konstruktiven proces.

Izobraževanje Art as Therapy je zajemalo vrsto umetniških dejavnosti. Te dejavnosti sva prenesla v najino pedagoško okolje in jih tudi nadgradila. Pri tem sva se ozirala na individualne sposobnosti otrok, njihovo starost in pretekle izkušnje ter predvsem na njihov interes za ustvarjanje. Upoštevajoč vsa dejstva sva zasnovala dejavnosti v naslednjem vrstnem redu:

Sosledje likovnih dejavnosti:

1. Avtoportret ter modifikacije aktivnosti avtoportreta
2. Slikanje z najljubšimi barvami
3. Slikanje z najmanj priljubljenimi barvami
4. Slikanje z nevtralnimi barvami na temno podlago
5. Risanje s svinčnikom
6. Risanje s flomastrom

7. Risanje s kredo na svetlo in temno podlago
8. Risanje s kredo ter raztapljanje krede z vodo in čopičem
9. Ustvarjanje v kolažu
10. Barvanje ročno narisanih mandal
11. Barvanje polovice mandale, drugo polovico pa otroci ustvarijo sami
12. Ustvarjanje lastne mandale
13. Dopolni sliko (ograje, stavbe, drevesa, živali, ...)
14. Likovno ustvarjanje s čopiči ter popraviljanje slike po »vdoru vsiljivca«

Primeri dejavnosti:

Slednje dejavnosti so otrokom predstavljale dodaten izziv in jih spodbujale k iskanju inovativnih likovnih rešitev ter k poglobljenemu razvoju lastnega likovnega jezika ter ustvarjalnosti. Otrokom so omogočale, da so ob likovnem ustvarjanju spoznavali strategije medsebojnega sodelovanja, krepili socialne kompetence. Navsezadnje pa so podane dejavnosti otrokom vzbujale željo po nadaljnjem umetniškem ustvarjanju.

Mandala:

Z otroki sva izvedla dejavnost barvanja mandal. V procesu smo najprej barvali ročno narisane mandale, kjer so otroci po lastnih vzgibih izbirali barve ter se osredotočali na detajle ter ponavljajoče se vzorce. Ob tem so krepili koncentracijo ter se istočasno umirjali.

Nato sva otrokom dala na razpolago liste, na katerih je bilo narisane pol mandale, drugi polovico pa so otroci skušali narisati sami. Najin cilj je bil, da bodo otroci skušali osmisliti različne oblike, vzorce in barve, ki jih mandale ponujajo.

Nadgradnja dejavnosti mandal pa je bilo sestavljanje mandal iz predmetov iz narave oz.

sestavljanje mandale v tridimenzionalni obliki.

Z otroki smo nabrali jesenske plodove, liste ter kamenčke. Otroci so jih sprva želeli imeti za organizacijo lastne, simbolne igre, vendar smo jih kasneje uporabili za ustvarjanje tridimenzionalnih mandal.

Na jesenskih sprehodih po bližnji in daljni okolici smo nabirali plodove jeseni in jih ustrezno posušili in ohranili za nadaljnje dejavnosti. Nato smo na velike formate papirja oz. podlage narisali krožno obliko, značilno za mandale. Otroci so imeli na voljo zgoraj omenjene drevesne liste in jesenske plodove ter kamenčke, s katerimi so lahko ustvarjali mandale po lastnem navdihu. Otroci so mandale sestavljali v parih, saj sva želela vzpodbuditi medsebojno sodelovanje ter skupno iskanje likovnih rešitev.

Otrokom je ustvarjanje mandal predstavljalo veselje in izziv. Otroci so k dejavnosti pristopili z zanimanjem in visoko stopnjo motivacije.

Sestavljanje mandal so pričeli s preizkušanjem barvnih in oblikovnih zmožnosti, ki jim jih je ponujal ponujeni material. Tako so sprva oblikovali različne barvne in reliefne vzorce, ki so jih lahko sproti razdirali in znova sestavljali.

Sočasno pa se je s sestavljanjem razvijalo tudi medsebojno sodelovanje. Otroci so mandale na začetku sestavljali ločeno oz. vzporedno, vsak otrok svoj del mandale. Tekom ustvarjanja pa se je pri vseh parih razvilo medsebojno sodelovanje. To se je kazalo bodisi v obliki verbalnega dogovora in ustvarjanja bodisi nemega dogovora in sprotnega ustvarjanja.

V prvem primeru je bilo dogovarjanje vidno in slišno, v drugem primeru pa je bilo dogovarjanje med otrokoma vidno. Verbalni oz. neverbalni dogovor je bil v veliki meri odvisen od starosti

otrok, prejšnje medsebojne povezanosti in navsezadnje tudi »poguma« otrok, da so svoje

zamisli zmogli verbalno izraziti.

Do sporov med ustvarjanjem ni prihajalo, v večini primerov je bilo prisotno dogovarjanje, v nekaterih primerih pa tudi prilagajanje močnejšemu členu oz. dominantnejšemu otroku.

V samem procesu so nastale vsebinsko bogate mandale, ki so bile velikokrat tudi izredno dobro »usklajene« oz. so kazale prvine simetrije, ponavljanja vzorcev v usklajenem redu.

»Vdor vsiljivca«:

Pri tovrstni dejavnosti je bistvenega pomena ustvarjalna sposobnost reševanja likovnega problema ob istočasnem medsebojnem sodelovanju.

Otroci so za ustvarjanje dobili podlago večjega formata, čopiča ter 2 barvi. Prvo navodilo v dejavnosti je bilo, naj skupaj/istočasno ustvarjata sliko. Vsak otrok je s čopičem »potoval« po podlagi in na svoj način ustvarjal skupno likovno kompozicijo.

Ko je likovna kompozicija začela dobivati zasnovo in so bile na likovni podlagi zastopane barve in oblike, sva strokovna delavcev nastajajoči likovno kompozicijo vrinila »vsiljivca«.

»Vsiljivec« je bil spekter več barv, nanešenih na aluminijasto folijo. Le-to sva strokovna delavca med ustvarjanjem otrok brez opozorila nalepila na nastajajočo likovno kompozicijo. Folijo sva nekaj trenutkov pustila na papirju, da so otroci postali pozorni nanjo, zatem pa sva jo počasi odstranila.

Na papirju je ostal odtis barv s folije, ki je prekril sliko v nastajanju. Otrokom sva ob tem dala le navodilo, naj skušata »popraviti novo nastalo sliko«.

Otroci so z zanimanjem in začudenjem začeli »popravljanje« slike, v vseh primerih so to delali z mešanjem na novo odtisnjenih barv s čopiči ali nanašanjem svoje barve iz lončka v novo

Nekateri otroci so se ob tem začudeno spogledali in potrebovali nekaj trenutkov za razmislek, drugi otroci pa so ta izziv sprejeli z nasmehom. Otroci so se strinjali, da je nov nanos barv lep

in ga niso dojemali na negativen način. Dojemali so ga bolj kot preizkušnjo in izziv, saj so iskali možnosti, da bi z likovnim ustvarjanjem ohranili svojo prejšnjo likovno kompozicijo.

Otroci so se likovnega izziva lotili tako, da:

- So na novo plast nanašali barve, ki so jih sprva uporabljali.
- So ustvarjali z novo nanešenimi barvami in jih medsebojno mešali.

V vseh primerih so se otroci soočili z mešanjem barv. Pri tem pa so nastajali »nedoločni« odtenki temnejših barv, kar pa otrok ni motilo. Ne glede na nastanek temnejših odtenkov, so otroci nadaljevali s slikanjem in se preusmerili v čustveno doživljanje.

Zaključek:

Ob opazovanju njihovega ustvarjanja sva prišla do zaključka, da so otroci na začetku svojo ustvarjalnost usmerili v oblikovanje likovne kompozicije, kjer so se osredotočali na oblike in barvne kompozicije ter se v paru dopolnjevali.

Ob nanosu »vsiljivca« oz. nove plasti barv so otroci potrebovali nekaj časa, da so se soočili z novo nastalo težavo. Prisoten je bil medsebojen dogovor o nadaljnjem ustvarjanju, nikogar pa »vsiljivec« ni odvrnil od nadaljnega ustvarjanja.

Otroci so sprejeli izziv in nadaljevali z likovnim ustvarjanjem. Pri tem pa se je doživljanje otrok preusmerilo od likovne ustvarjalnosti k čustvenemu doživljanju. Otroci so ob mešanju barv ter manipuliranju z debelejšimi sloji barve očitno sproščali svoja čustva. Pri tem so bili dobro razpoloženi in bili popolnoma osredotočeni na dejavnost. Z dejavnostjo kljub novo nastalim temnejšim odtenkom niso želeli prenehati. Želeli so »mešati barve«, kot so nama sami rekli. Rezultat ustvarjanja jim ni bil več najpomembnejši, v ospredje stopilo čustveno doživljanje, pozitivne izkušnje ter ugodje ob likovnem ustvarjanju.

Neža Škerjanec

Pavel Urbanc

Ljubljana, marec 2023